

CHINA VIERT 80e VERJAARDAG REVOLUTIONAIRE BEWEGING MET TEGENZIN

(Door Jan van der Made)

GPD, 5 mei 1999

BEIJING (GPD) Precies een maand voor de tiende verjaardag van de studentenopstand en het bloedbad van Peking is dinsdag een andere demonstratie herdacht: die van de 'Vier Mei-beweging' in 1919. Op die dag trokken zo'n 3000 studenten naar de ruimte voor de Verboden Stad (later het Tiananmen Plein) om te demonstreren tegen het verdrag van Versailles, waarin Japan in de ogen van het Chinese volk een onaanvaardbare beloning had gekregen voor haar rol in de Eerste Wereldoorlog.

Op straat viel er nauwelijks iets te merken van het feest. Tien jaar geleden werd de zeventigste verjaardag van de beweging aangegrepen voor een massademonstratie van een miljoen man in Pekings centrum. Maar nu is het Tiananmenplein volledig afgezet met blauwgroene schuttingen. Alle tegels worden vernieuwd met het oog op weer een andere verjaardag: de Volksrepubliek zelf wordt op 1 oktober een halve eeuw oud. De straten rondom de voormalige concessiewijk, waar de woedende studenten doorheentrokken om petities aan te bieden aan afgezanten van de VS, Engeland, Frankrijk en Italië zijn opgebroken. Alle openbare herdenkingen worden trouwens ontmoedigd. Zo vlak voor de gevoelige datum van 4 juni willen de Pekingse autoriteiten geen onrust.

De grootste demonstratie sinds 1989, door volgelingen van de Falun Gong-secte die wettelijke erkenning van hun geloof eisten, werd vorige week vreedzaam afgewikkeld. Maar inmiddels is de politiebewaking rond Zhongnanhai, het Chinese regeringscentrum waar de sit-downactie plaatsvond, verscherpt. Tegelijkertijd werden er afgelopen zondag zo'n twintig dissidenten opgepakt in onder meer de noordelijke provincie Heilongjiang, zo meldde het in Hong Kong gevestigde Informatiecentrum voor Mensenrechten en Democratische Beweging in China, om mogelijke illegale herdinkingsactiviteiten, zowel van 4 mei 1919 als van 4 juni 1989 in de kiem te smoren.

Alleen in de pers is er wat te merken van de 4-mei herdenking. Kranten als *Nanfang zhoumo*, (*Zuidelijk Weekend*), en *Zhongguo qingnian bao* (*Chinese Jeugdkrant*) besteden er uitgebreid aandacht aan en publiceren schrijfsels van de vaandeldragers van de Vier-Meibeweging als Cai Yuanpei, Hu Shi en Liang Qichao. Het Volksdagblad, het officiële orgaan van de Chinese Communistische Partij, stelde vandaag in een redactioneel hoofdartikel de 'Vier Mei-beweging' op een lijn met de omverwerping van het keizerrijk in 1911 en de Russische oktoberrevolutie in 1917 als een 'patriottische beweging die een mijlpaal in de geschiedenis van de democratische revolutie' vormt. Ook zegt het stuk dat 'de jeugd vol levenskracht en vitaliteit zit' en dat 'de geschiedenis ons heeft geleerd dat alleen dankzij wetenschap en patriottisme en geavanceerde ideologische theorieën' er iets bereikt kan worden.

'Democratie' als ideaal, één van de eisen van de studenten in 1919, wordt niet genoemd. Volgens het onafhankelijke onderzoeksbureau *Horizon* weet het grote publiek trouwens toch weinig van de zo historische 'Vier Mei-beweging' ondanks de enorme aandacht die de officiële media er deze week aan besteedden. 54 procent van bijna duizend ondervraagden meende dat het om de 'Vier Mei Jeugddag' ging; 22,5 procent had wel eens van de 'Vier Mei-beweging' gehoord en een schamele 8,3 procent wist dat het een 'anti-imperialistische, anti-feodale beweging was van jongeren die streefden naar democratie'. 7.3 procent dacht dat het gewoon een vrije dag was.

© Jan van der Made